

بازار داخل متکی به واردات است و کشاورزان اعتمادی به بازار ندارند

علی موسوی، کارشناس کشاورزی زوایای جدیدی از این مشکل را نشان می‌دهد و می‌گوید: تنظیم بازار متکی بر واردات است و موجب عدم اطمینان کشاورزان به بازار داخلی خرید دانه‌های روغنی شده است.

وی ادامه داد: کشاورزی که این محصول نسبتاً حساس را با مشکلات زیادی می‌کارد امیدوار است که بتواند به قیمت مناسب بفروشد اما از آنجایی که بازار دست وارد کنندگان است کشاورز نمی‌تواند به این بازار دل ببندد. بنابراین گزارش البته مشکلات دانه‌های روغنی به همین موضوع ختم نمی‌شود بلکه همواره وجود مافیها در واردات و نیز در بدنه خود وزارت جهاد کشاورزی همواره عاملی برای عدم اجرای برنامه‌های خودکفایی و واردات بیشتر بود.

سود کلانی که ارز ۴۲۰۰ تومانی نصیب وارد کنندگان می‌کرد موجب شده بود که واردات دست عده‌ای خاص باشد و آنها اجازه ندهند که برنامه‌های خودکفایی در داخل وزارتخانه اجرایی شود.

عامل دیگر این بود که در سال‌های اخیر حمایت دولت قبل از واردات روغن خام بیشتر شده بود و یکی از مهم‌ترین دلایل کاهش تولید دانه‌های روغنی در کشور شد.

خودکفایی ۵۰ درصدی دانه‌های روغنی در دستور کار دولت سیزدهم

با این حال وزارت جهاد کشاورزی در دولت سیزدهم از ابتدای شروع به کار خود برنامه خودکفایی ۵۰ درصدی این محصول را تا سه سال آینده در دستور کار قرار داد به طوری که محمد قربانی، معاون برنامه‌ریزی و اقتصادی وزیر جهاد کشاورزی وعده داده است که با ارائه تسهیلات ارزان قیمت در قالب بسته‌های حمایتی از کشاورزان تا سه سال آینده، ۵۰ درصد خودکفایی در تولید دانه‌های روغنی تحقق می‌یابد.

این وزارتخانه در گام اول قیمت خرید تضمینی دانه‌های روغنی از جمله کلزا، سویا، آفتابگردان، کاملینا، کنجد و گلرنگ را افزایش داد به طوری که به‌عنوان مثال قیمت خرید تضمینی هر کیلوگرم دانه روغنی کلزا برای حمایت از تولیدکنندگان دانه‌های روغنی و تقویت انگیزه‌های تولید این محصول، به ۲۳ هزار و ۵۰۰ تومان افزایش یافت.

در واقع می‌توان گفت نرخ خرید تضمینی کلزا در سال جاری نسبت به سال قبل با افزایش ۲۱۰ درصدی (از ۷ هزار و ۵۰۰ به ۲۳ هزار و ۵۰۰ تومان) و نسبت به سال ۹۲ با افزایش ۲۲۰۰ درصدی (از هزار تومان به ۲۳ هزار و ۵۰۰ تومان) روبه رو بوده است.

محمد قربانی، معاون برنامه‌ریزی و اقتصادی وزیر جهاد کشاورزی در این باره از اعطای یارانه کشت ۲۰۰ میلیارد تومانی سویا و افزایش ۲۲۰ درصدی قیمت خرید تضمینی کلزا و بسته‌های حمایتی کشت دانه‌های روغنی در راستای طرح خودکفایی در سال زراعی جدید خبر می‌دهد.

معاون برنامه‌ریزی و اقتصادی وزیر جهاد کشاورزی گفت: پرداخت جوایز کشت برای سویا را شروع کردیم و به ازای هر هکتار سه میلیون تومان پرداخت و سه میلیون تومان هم پاداش بهره‌وری برای افزایش عملکرد پرداخت می‌کنیم.

سعدالله منصوری مجری طرح خودکفایی دانه‌های روغنی وزارت جهاد کشاورزی، نیز وضعیت اقلیمی، فنی و تکنیکی و موضوعات بازرگانی و اقتصادی را از موانع توسعه گیاهان روغنی در کشور عنوان کرد و در تشریح این موانع افزود به دلیل قرار گرفتن کشور روی کمربند خشکی و تبخیر منابع آب، ناکافی بودن دانش کشاورزان به زراعت گیاهان دارویی و موضوعات بازرگانی کشت دانه‌های روغنی با مشکلاتی روبروست و باید برای حل این مشکلات تدبیر کرد. به گفته منصوری نیاز سالانه کشور به واردات روغن یک و نیم میلیون تن است و برای کاهش میزان واردات باید در سه راستای تقویت زیرساخت‌های تولید روغن، علم محوری و ریشه دار کردن بنیان‌های تولید روغن و باور رسیدن به تولید مناسب تلاش شود و البته در این مسیر باید توجه کرد که به جای نوشتن برنامه‌های غیر ممکن با رشدهای کوتاه و خیلی معقول ۲ تا ۵ درصد در سال برنامه‌ریزی شود تا بتوانیم مشکل ۵۰ درصد تولید روغن را در داخل حل کنیم. منصوری افزود یک برنامه ۱۰ ساله هدفگذاری شده است که در ۵ سال اول به این هدف رسید و اگر این هدف در ۵ سال محقق نشد در برنامه ۵ ساله دوم در دسترس باشد هر چند دور از ذهن نیست که در برنامه ۵ ساله به این هدف دست یافت. به گفته مجری طرح خودکفایی دانه‌های

روغنی در مسیر دستیابی به این هدف سه استراتژی در نظر گرفته ایم که نخست باید میزان بالای مصرف کشور را با ارتقای فرهنگ عمومی کاهش دهیم. دوم اینکه تولید برخی گیاهان به نفع دانه‌های روغنی کنار گذاشته شود و سوم اینکه با رفع مشکلات فنی و تکنیکی و ارتقای کمیت و کیفیت تولید افزایش عملکرد در واحد سطح داشته باشیم.

تولید سالانه ۲۰۰ هزار تن دانه‌های روغنی سویا در کشور

محسن پیشگاهی نژاد، رئیس انجمن تولیدکنندگان سویا به وضع تولید سویا در کشورمان پرداخت و افزود: تولید داخلی کشور ۲۰۰ هزار تن در سال است که این در ۱۶ یا ۱۷ کارخانه

فعالی که در استان‌های مختلف و عمدتاً در استان‌های شمالی کشور هستند انجام می‌گیرد و پراکندگی کارخانه‌ها در کل استان‌ها، باعث دسترسی آسان‌تر و بهتر شده و هزینه‌ها هم پایین آمده است و رقابت در این صنعت بیشتر شده که منجر به رونق بازار سویا شده است. رئیس انجمن تولیدکنندگان سویا با اشاره به اهمیت دانه‌های روغنی سویا که جزو محصولات استراتژیک و نیاز کشور است و وزارت جهاد کشاورزی کشت آن را ترویج می‌کند، به اقلام لوبیای سویا و مصارف آن پرداخت و گفت: در کل ۱۷ یا ۱۸ نوع لوبیای سویا داریم که در صنف مان می‌گوییم دانه سویا که به لحاظ میزان روغن و پروتئینی که داخل‌شان وجود دارد یا در شکل و اندازه‌شان تفکیک می‌شوند. یک نوع دانه سویا هست که داخل ایران کشت می‌شود و خیلی بیشتر است اما عمدتاً برای آجیل سویا استفاده می‌شود لوبیایی شکل هست. پیشگاهی نژاد درباره کیفیت و تفاوت سویای تولید داخل با وارداتی افزود: محصولاتی که در ایران تولید می‌شود به صورت سنتی از ۵۰ سال پیش کار انجام می‌دهند و کشت گسترده هم که شده هیچ تغییرات ژنتیکی در دانه‌ها ندادند به لحاظ کمی یا کیفی، در حالی که در دنیا تغییرات ژنتیکی روی محصولات انجام دادند (نه تراریختگی) ما برای اینکه هزینه‌های تولید را پایین بیاوریم و صرفه‌جویی در زمان، خاک و آب داشته باشیم باید روی دانه‌های مولد کار کنیم. کشورهای دیگر این کار را کردند، ما دیر این کار را انجام دادیم به خاطر همین سرانه تولید در داخل کشورمان کمتر است. رئیس انجمن تولیدکنندگان سویا درباره شرایط موجود و ظرفیت کشت دانه‌های روغنی سویا در کشور گفت: کشور ما از لحاظ اقلیمی، آب و هوایی و خاک کاملاً مناسب کشت دانه‌های روغنی است، خرید تضمینی هم با قیمت بسیار بسیار مناسب به منظور تشویق کشاورزان برای کشت دانه‌های روغنی سویا که ۲۰ درصد روغن گیاهی دارد، انجام می‌شود.

استراتژی سه گانه برای افزایش تولید دانه‌های روغنی در کشور

ویژه‌نامه

ایران

شهریور ۱۴۰۱